

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема: „ЗВУКОВИТЕ ИКОНИ НА БЪЛГАРИЯ“

на докторант Кристина Иванова Карамфилова

За присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по

(Методика на обучението по музика)

Научен ръководител: доц.д-р Жан Гологанов

Дисертационният труд е с общ обем от 173 страници и е структуриран както

следва: увод, три глави , заключение , списък на използваната и цитирана литература, и приложения. Библиографията включва: 91 литературни източника на български език и 18 интернет източника.

Заглавието на разработката извежда на преден план цикъла песни „Звукови икони на България“ от Стефан Драгостинов, тъй като този цикъл е основата, върху която е изграден предложеният нов методически модел за вокално усъвършенстване на народните певци. Като допълнение, авторът предлага и „Комплекс от технически упражнения за вокална постановка“ изграден върху народни песни и интонации с конкретна цел за овладяване елементите на вокалната техника. Приложението му в педагогическата практика и проведеното анкетно проучване

сред наложили се вокални педагози в областта на фолклора е доказателство, че българската народна песен е повече от щедра (както авторът споделя) на възможности за процеса на овладяване елементите на изпълнителското майсторство. Актуалността и значимостта на избраната тема може да бъде намерена в разминаването между поставените изисквания за качествено обучение по народно пеене и актуалните вокални проблеми на учениците. Една голяма част от тези проблеми са свързани с нарушения или липса на основни изпълнителски качества като чиста интонация, правилно дишане, дикция, звукоизвличане и вокалообразуване. Проблеми, които засилват трудността на процеса на обучение на професионални кадри. Необходимостта от бързо и успешно преодоляване на вредните вокални навици и постигане на чист традиционен изпълнителски стил налага търсене и прилагане на нови подходи и методи, които да стимулират качествен учебен процес и постигане на желаните резултати.

Изборът на темата, и по точно съдържателната част на разработката е провокиран от интереса на автора към съществуващата сложна проблематика, касаеща качествено представяне на българския народнопесенен изпълнителски стил. Ако в миналото усъвършенстването на народните певци се е осъществявало в процеса на собствената им изпълнителска практика, то днес приемствеността на песенната фолклорна традиция е поверена изцяло на професионалното музикално образование, което носи отговорността да възпитава, да усъвършенства фолклорно-изпълнителската дейност, което е предпоставка за професионалната им реализация. В този аспект се налага образователна система обновяваща се в структурно методично отношение, насочена към една основна цел – обучение на квалифицирани кадри с широки възможности за практическа реализация. Ясно са дефинирани обект, предмет на изследването, цел на дисертационният труд, както и задачи за изпълнение.

Обект на настоящото изследване се явяват учениците изучаващи народно пеене и вокалното обучение свързано с особеностите и спецификата на звукоизвличане при изпълнението на български песенен фолклор. **Предмет** се явява постановката и развитието на вокално-технически способности на фолклорния изпълнител като методически проблем в работата на преподавателя по народно пеене. **Основната цел** на дисертационното изследване е да се проучи и представи приложението на нов методически модел за вокалното обучение на фолклорния изпълнител в сферата на професионалното образование с оглед неговото

оптимизиране.

Задачите, решени по време на разработка на дисертационния труд и свързани с постигането на заложената основна цел на настоящето изследване, са:

- Проучване и систематизиране на методически разработки и основни възгледи по въпросите и проблемите на вокалната техника и методика, свързани с фолклорното изкуство, както и да се посочат конкретни методи за развитие на вокално-техническата култура на народния певец;
- нотиране и анализиране на песенни образци от цикъла „Звукови икони“, които да се явяват база за методичния модел;
- да се докаже ефективността от практическото прилагане на посочения методичен модел за изграждане правилно звукоизвличане;
- да се представи и анализира приложението на ансамбловото музициране в развитието на индивидуален потенциал.

Работната хипотеза, която се защитава в дисертационния труд гласи, че прилагането на методичния модел в обучението по народно пеене подпомага и подобрява усвояването на вокално-техническата певческа култура и съдейства за усъвършенстването на всеки фолклорен изпълнител.

В първа глава от дисертационния труд се представя в синтезиран вид същността на вокалното обучение по народно пеене. Изведени са неговите основни характеристики въз основа на проучване на основните литературни източници по въпроса. Качествата на гласа, неговата сила и красота, темброва окраска, ясна дикция и т.н., са особено важни в представите на българина. Като **основно преимущество** е изведен факта, че фолклорната гласова специфика по българските земи инспирира различен стил звукоизвличане, който и до днес светът определя като „Мистерията на българските гласове“.

Във втората глава от дисертационният труд, именувана „ЗВУКОВИ ИКОНИ НА БЪЛГАРИЯ“ – база за нов методически възглед в обучението по народно пеене, авторът анализира подробно вокално – инструменталното звукоизвличане в цикъла като форма на изпълнителско майсторство, функцията на полифоничните техники в цикъла, спецификата на композиционния стил, както и педагогически похвати, използвани при формирането на вокално-изпълнителски способности в условията на камерното музициране.

Глава трета „ Методически модел за развитие на вокално-технически способности в обучението по народно пеене“ определям като същинската част от дисертационният труд . След проведени редица изследвания, които авторът определя като „качествени педагогически изследвания“, както и анализирането на съвременното изпълнителско изкуство и неговата еволюция във времето авторът установява различия между традицията е съвременното народно пеене. Едновременно с това се отчита и промяната, която носи модерното общество и новите форми на съществуване и разпространение на музикалния ни фолклор чрез сцената, което поставя нови, художествени очаквания в представата за народно пеене. Чрез наблюдение над единични случаи са констатирани възникващите проблеми, с които се сблъсква вокалният педагог в процеса на своята педагогическа работа. Чрез осмисляне на забелязваните явления и чрез проучване на обширна литература по всеки възникнал повод, е изведен модел за вокално развитие и усъвършенстване на фолклорния изпълнител. Изследването доказва, че сферата на обучението по народно пеене е територия за творчески и педагогически търсения, които са изключително перспективни, мащабни и увличащи. Изследователските търсения показват, че днес разкриването на българската национална традиция се явява своеобразен резултат от взаимодействието и взаимното изграждане между педагогическия подход на вокалния педагог и изпълнителското изкуство на народния певец. Синхронизирането на двете дейности под професионално и адекватно ръководството може да постигне дълбока и необяснима „мистерия“ в изпълнето на песенния български фолклор. (цитат)

Съгласен съм с описаните творчески приноси, като ще отбележа своите акценти :

- Представен е методически модел, съдействащ за развиване на фолклорния глас чрез елементи и фрази, взаимствани от цикъла ”Звукови икони на България“
- Представена е система от методични единици в разпяването, с което се доказва полезността за формиране на вокално-технически умения при учениците.
- Предложен е подход при овладяване на художествени изразни средства и артикулация на звука чрез упражнения, базирани на цикъла от песни и „скатовото пеене“.

- Нотираните примери и модели са добра база за вокално обучение на младите народни певци, както и реален източник за обогатяването на репертоара им.

Направеното изследване съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“. Текстът има качествата на научно изследване, представлява оригинален авторски труд и може успешно да бъде защитен. Във връзка с това убедено давам своята **положителна оценка** на изследването и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Кристина Иванова Карамфилова, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по музика)

2.10.2017г.

подпис.....

Доц.д-р Адриан Георгиев